

СХВАЛЕНО

педагогічною радою

(протокол № 3 від 22 грудня 2025 р.

Голова педагогічної ради

_____ Ігор ЧЕРЕВКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор Іванівського ліцею

_____ Ігор ЧЕРЕВКО

О Н О В Л Е Н Е

П О Л О Ж Е Н Н Я

П Р О З А П О Б І Г А Н Н Я Т А

П Р О Т И Д І Ю

Н А С И Л Ь С Т В У

Т А Ж О Р С Т О К О М У

П О В О Д Ж Е Н Н Ю З Д І Т Ь М И

Згідно з **ПОСТАНОВОЮ КМУ від 19 листопада 2025 р. № 1513** «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми»
та **ПОСТАНОВОЮ КМУ від 4 червня 2025 р. № 658** «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми»

ЗМІСТ ПОЛОЖЕННЯ

ВСТУП

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Завдання Положення

1.2. Суб'єкти виконання Положення

II. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

III. ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ НАД ДІТЬМИ

3.1. Превентивні заходи

3.2. Заходи із виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми

3.3. Заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми

3.4. Заходи з моніторингу та оцінки виконання програми

3.5. Заходи з інформування

IV. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ

V. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

VI. КОМІСІЯ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ НАСИЛЬСТВА ТА/АБО ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ

6.1. Діяльність комісії, мета, завдання

6.2. Обов'язки членів комісії

VII. ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ПИТАНЬ УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ

VIII. ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ

IX. ПОРЯДОК УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ І ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ РИЗИКІВ

Етапи проведення оцінки ризиків

X. ВЗАЄМОДІЯ З УСТАНОВАМИ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ЗАХОДИ У СФЕРІ УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ

XI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

ВСТУП

Відповідно до Закону України «Про освіту», Конвенції ООН про права дитини, Закону України «Про охорону дитинства», згідно з «Порядком реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми» Затвердженого Постановою КМУ від 19 листопада 2025 року № 1513,

Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми затвердженої Постановою КМУ від 04.06.2025 №658 (далі – Типова програма), у Іванівському ліцеї Іванівської сільської ради Чернігівського району Чернігівської області розроблено політику запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми, яка регулює стосунки між усіма учасниками освітнього процесу щодо питання захисту дітей від насильства та зловживань з боку однолітків і дорослих (батьків, опікунів або працівників закладу освіти). Політика закладу спирається на Статут закладу освіти, правила поведінки працівників і здобувачів освіти та відповідає чинному законодавству (стаття 173-4 кодексу України про адміністративні правопорушення).

Положення визначає основні напрями, порядок організації та здійснення заходів щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми у закладі освіти, механізм реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми та механізми взаємодії учасників освітнього процесу та відповідальних установ. Метою цього документа є створення безпечного, дружнього до дитини освітнього середовища, унеможливлення випадків насильства, забезпечення належного реагування та захисту прав і свобод дитини.

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Це Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми (далі – Положення) спрямоване на забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми в Іванівському ліцеї Іванівської сільської ради Чернігівського району Чернігівської області.

Положення розроблено на основі: **Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми»; «ПОРЯДКУ реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми»,** Законів України: «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства»; «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми», який набрав чинності від 06 жовтня 2024 року; «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», інших нормативно-правових актів, що регулюють питання захисту прав дитини.

1.1. Завдання Положення:

- запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- формування у працівників Іванівського ліцею відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності;
- забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- надання дітям інформації про їхні права та механізми захисту;
- підвищення обізнаності педагогічних працівників, дітей та батьків щодо питань протидії насильству;
- забезпечення співпраці закладу освіти з органами соціального захисту, службами у справах дітей, правоохоронними органами та іншими установами.

Це Положення визначає:

- порядок дій Іванівського ліцею щодо унеможливлення будь-яких видів насильства та жорстокого поводження з дітьми, створення безпечного, вільного від насильства середовища;
- механізм реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми в Іванівському ліцеї, які сталися у приміщенні, на території закладу або під час заходів поза його межами, організатором (співорганізатором) яких є заклад освіти;
- запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства, забезпечення оперативного їх розгляду та реагування.

У зв'язку з цим запроваджується система моніторингу ефективності заходів із запобігання насильству та передбачено щорічне оцінювання ризиків щодо насильства в освітньому середовищі.

1.2. Суб'єктами виконання **Положення** з урахуванням Типової програми та Порядку реагування є **всі учасники освітнього процесу: адміністрація, учні, педагогічні та непедагогічні працівники, батьки або законні представники дитини**, волонтери та інші залучені фахівці, які контактують із дітьми Іванівського ліцею.

II. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

У цьому Положенні терміни вживаються у значенні, наведеному у Сімейному

кодексі України, Кримінальному кодексі України, Кодексі України про адміністративні правопорушення, Законах України “Про охорону дитинства”, “Про запобігання та протидію домашньому насильству”, інших нормативно-правових актах

Безпечне освітнє середовище - сукупність умов у закладі освіти, що унеможлиблюють заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможлиблюють вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Насильство – це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю.

Види насильства :

економічне насильство - форма насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

психологічне насильство - форма насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

сексуальне насильство - форма насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

фізичне насильство - форма насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Булінг (цькування) - діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Кривдник - особа, яка вчинила насильство у будь-якій формі.

Потерпілий (жертва булінгу) - учасник освітнього процесу, щодо якої було вчинено булінг (цькування).

Спостерігачі - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування).

Сторони булінгу (цькування) - безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Кібербулінг (насильство) - форма булінгу, що вчиняється за допомогою електронних засобів комунікації.

Протидія булінгу (насильству) - система заходів, що здійснюються керівництвом ліцею, а також іншими учасниками освітнього процесу, та спрямовані на припинення насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, а також на належне розслідування випадків насильства.

ІІІ. ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ НАД ДІТЬМИ

3.1. Превентивні заходи:

- затвердити Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поведженню з дітьми. Використання Типової програми під час його розроблення є обов'язковим;
- затвердити форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини згідно з додатком 1 до Типової програми;
- затвердити форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) згідно з додатком 2 до Типової програми або ведення обліку внутрішніх інцидентів (повідомлень про випадки насильства та жорстокого поведження з дитиною) в інший спосіб за рішенням закладу освіти. У разі потреби керівник закладу освіти може визначати відповідальну особу, яка реєструватиме

повідомлення в журналі обліку (у паперовій та/або електронній формі) та забезпечуватиме його підготовку до розгляду;

- затвердження форми анкети анонімного опитування для дітей згідно з додатком 3 до Типової програми;
- інформувати учасників освітнього процесу про захист дітей від усіх форм насильства, зокрема домашнього насильства, експлуатації, булінгу, найгірших форм дитячої праці або інших проявів жорстокого поводження з дитиною;
- проводити оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в діяльності закладу освіти, вживати заходи, необхідні для їх усунення або мінімізації;
- враховувати ризики насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийому на роботу працівників закладу освіти.

3.2. Заходи із виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організувати доступні та безпечні способи повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною;
- оперативно реагувати за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми (далі – повідомлення).

3.3. Заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організувати тренінги, інші навчальні заходи для працівників та інших фахівців, які контактують з дітьми;
- організувати інформаційні сесії для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);
- залучати батьків, інших законних представників дитини (проводити батьківські збори, розповсюджувати інформаційні матеріали).

3.4. Заходи з моніторингу та оцінки виконання програми:

- забезпечити регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);
- збирати інформацію для зворотного зв'язку (проводити анкетування дітей, батьків, працівників);
- аналізувати інциденти (вивчати випадки насильства для запобігання повторенню).

3.5. Заходи з інформування:

- розміщувати інформаційні матеріали (плакати, брошури із контактами служб допомоги, контактні номери телефонів для анонімного звернення) у доступних місцях для дітей та їхніх законних представників.

3.6. Забезпечення функціонування механізму подання повідомлень, який передбачатиме:

- інформування учасників освітнього процесу про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- забезпечення функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення.

IV. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ

4.1. Керівник Іванівського ліцею:

- здійснює заходи, визначені в Типовій програмі унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2025 р. № 658 (Офіційний вісник України, 2025 р., № 53, ст. 3700);
- затверджує положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми закладі з урахуванням положень Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2025 р. № 658, та цього Порядку, забезпечує його оприлюднення, обов'язкове ознайомлення з ним працівників та здійснює контроль за його виконанням;
- за погодженням із службою у справах дітей за місцем розташування закладу формує склад комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми (далі — комісія), організовує її роботу, оприлюднює інформацію про склад комісії;
- організовує інформування працівників закладу про захист дітей від усіх форм насильства та жорстокого поводження, зокрема про види і форми жорстокого поводження з дітьми, насильства стосовно дітей і за участю дітей, ознаки різних форм насильства та жорстокого поводження, порядок взаємодії закладів з метою реагування на такі випадки та організації надання дитині необхідної допомоги, дії та заходи щодо надання дитині екстреної допомоги у зв'язку із загрозою внаслідок насильства її життю та здоров'ю;
- розглядає усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, які сталися у приміщенні, на

території закладу або під час заходів поза його межами, організатором (співорганізатором) яких є заклад (далі — повідомлення), протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує опрацювання комісією отриманих повідомлень;

- сприяє проходженню особами, які вчинили насильство та/або жорстоке поводження з дитиною, стали свідком та/або постраждали від насильства та жорстокого поводження (далі — сторони насильства та/або жорстокого поводження з дитиною), відповідної програми для таких осіб.

У разі виявлення ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною керівник закладу:

- невідкладно, у строк, що не перевищує трьох годин, повідомляє про виявлення ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною (в письмовій формі, зокрема за допомогою електронної комунікації) батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей за місцем розташування закладу з одночасним інформуванням про це територіального органу Нацсоцслужби, Державної служби у справах дітей;

- скликає засідання комісії не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення.

- у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляти про це законним представникам дитини (крім випадків, вони є кривдниками дитини), письмово повідомляти уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей, а також вживає заходів відповідно до постанови КМУ від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах»;

- сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб;

- забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників закладу роботи з дітьми та молоддю з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми;

- взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.

4.2. У випадку виявлення насильства та/або жорстокого поводження з дитиною з боку керівника закладу працівники, батьки, інші законні представники дитини або свідки цього випадку повинні повідомити Відділ

освіти, культури, туризму, сім'ї, молоді та спорту Іванівської сільської ради або засновника.

4.3. Засновник закладу або відповідний орган управління, якому підпорядковується заклад, у разі надходження повідомлення стосовно керівника Іванівського ліцею забезпечує виконання завдань і функцій, передбачених для керівника закладу, визначених абзацами восьмим — десятим цього пункту.

4.4. У разі відсутності керівника закладу чи особи, на яку покладено виконання обов'язків керівника закладу, функції керівника, передбачені цим пунктом, виконує засновник або відповідний орган управління, якому підпорядковується заклад.

V. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

5.1. У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною працівники закладу освіти зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з нею;
- за потреби надати домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання дитині екстреної медичної допомоги;
- повідомити керівнику Іванівського ліцею, невідкладно звернутися до органів Національної поліції, повідомити батькам або іншим законним представникам дитини у паперовій або електронній формі, крім випадків, коли керівник закладу, батьки або інші законні представники є кривдниками дитини.

VI. КОМІСІЯ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ НАСИЛЬСТВА ТА/АБО ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ

6.1. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

Склад комісії формується з урахуванням її основних завдань та затверджується керівником закладу.

Склад комісії не може бути менше п'яти осіб. До нього входять голова, заступник голови, секретар та члени комісії.

До складу комісії входять працівники Іванівського ліцею, зокрема:

- педагогічні (науково-педагогічні) працівники,

- практичний психолог
- представники служби у справах дітей за місцем розташування закладу та надавача соціальних послуг,
- представник уповноваженого підрозділу органу Національної поліції (за згодою).

До складу комісії не може входити працівник закладу, щодо якого надійшло повідомлення.

Член комісії, щодо якого надійшло повідомлення, виключається із складу комісії.

Кожен член комісії повинен не допускати конфлікту інтересів під час виконання своїх обов'язків. У разі виявлення конфлікту інтересів член комісії зобов'язаний негайно письмово повідомити про це голові комісії. У разі виявлення конфлікту інтересів голови комісії він має утриматися від участі в опрацюванні відповідного повідомлення, письмово повідомивши заступнику голови комісії. У такому разі функції голови комісії виконує заступник голови комісії.

6.2. Комісія у своїй діяльності керується Законами України “Про інформацію”, “Про захист персональних даних”, “Про охорону дитинства”, “Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей”, постановами Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 “Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини” (Офіційний вісник України, 2008 р., № 76, ст. 2561), від 1 червня 2020 р. № 585 “Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779) та іншими актами законодавства.

6.3. Метою діяльності комісії є:

- запобігання випадкам насильства та жорстокого поводження з дітьми під час провадження діяльності закладу;
- з'ясування причин, які призвели до випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, та вжиття заходів для усунення таких причин.

6.4. Діяльність комісії провадиться з дотриманням принципів:

- законності;
- верховенства права;
- забезпечення найкращих інтересів дитини;
- поваги та дотримання прав і свобод людини;
- неупередженого ставлення;

- відкритості та прозорості;
- конфіденційності та захисту персональних даних; невідкладного реагування;
- комплексного підходу до розгляду випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною;
- нетерпимості насильства та жорстокого поводження з дитиною та визнання його суспільної небезпеки.

6.4 До завдань комісії належать:

- збір інформації щодо обставин випадку насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, зокрема пояснень сторін насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, батьків або інших законних представників дитини, яка стала стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною;
- опрацювання повідомлень, аналіз зібраної інформації щодо обставин, зазначених у повідомленні;
- оцінка потреб осіб, які є стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, в соціальних та психолого-педагогічних послугах і забезпечення таких послуг;
- надання рекомендацій щодо добровільного проходження особами, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, відповідної програми для таких осіб;
- підготовка пропозицій щодо внесення змін до положення про запобігання та протидію насильству та/або жорстокому поводженню з дітьми;
- здійснення моніторингу виконання рекомендацій комісії і надання відповідної інформації службі у справах дітей за місцем розташування закладу;
- розгляд висновків практичного психолога та соціального педагога або інших експертних висновків, що мають значення для об'єктивного розгляду заяви у разі їх надходження від батьків або інших законних представників дитини.

6.4. Комісія має право:

- оцінювати потреби сторін насильства та/або жорстокого поводження з дитиною в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, зокрема із залученням фахівців служби у справах дітей та надавача соціальних послуг;
- рекомендувати особам, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, проходження відповідної програми для таких осіб;
- визначати причини насильства та/або жорстокого поводження, а також необхідні заходи для усунення таких причин;

- здійснювати моніторинг ефективності соціальних та психолого- педагогічних послуг, заходів з усунення причин насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, заходів впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;
- надавати рекомендації для працівників закладу щодо доцільних методів здійснення заходів з дітьми, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною;
- надавати рекомендації для батьків або інших законних представників дитини, яка стала стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною.

6.5. Головою комісії є керівник Іванівського ліцею.

Головою комісії не може бути керівник закладу, щодо якого надійшло повідомлення.

Голова комісії:

- організовує роботу комісії;
- визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії;
- забезпечує дотримання строків та процедур;
- визначає порядок денний і перелік питань, що підлягають розгляду; забезпечує моніторинг ефективності заходів реагування.

У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник.

У разі відсутності голови комісії та його заступника обов'язки голови комісії виконує один із членів комісії, який обирається комісією під час засідання за поданням її секретаря.

У разі встановлення під час діяльності комісії факту вчинення головою комісії насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, голова комісії підлягає негайному виключенню із складу комісії. Виконання обов'язків голови комісії у такому випадку виконує його заступник.

6.6. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії.

У разі відсутності секретаря комісії його обов'язки виконує один із членів комісії, який обирається під час засідання за поданням голови комісії або його заступника.

6.7. Член комісії має право:

- ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, брати участь у їх перевірці;

- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;
- брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування; висловлювати окрему думку усно або письмово;
- вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

6.8. Член комісії зобов'язаний:

- особисто брати участь у роботі комісії;
- не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;
- брати участь у голосуванні.

6.8. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться очно, а в разі потреби — дистанційно чи у змішаному форматі, коли частина членів комісії беруть участь у її роботі дистанційно.

Дату, час, місце і формат проведення засідання комісії визначає її голова, за відсутності голови комісії — його заступник.

6.9. Засідання комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

6.10. Секретар комісії не пізніше ніж за добу повідомляє членам комісії, а також іншим заінтересованим особам про порядок денний запланованого засідання, дату, час, місце і форму його проведення, а також надає/надсилає членам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронній або паперовій формі.

6.11. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів затвердженого складу комісії. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови комісії. За відсутності голови комісії вирішальним є голос його заступника.

6.12. Під час проведення засідання комісії секретар комісії веде протокол засідання комісії за формою згідно з додатком 1.

6.13. До участі у засіданні комісії можуть залучатися батьки або інші законні представники дитини (за згодою), крім випадків, коли вони є кривдниками дитини, а також особи, які стали свідками випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною.

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватися принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам

відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, під час засідання комісії мають право:

- ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії;
- ставити питання по суті розгляду;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

6.14. Голова комісії доводить до відома зацікавлених осіб та Державної служби у справах дітей рішення комісії згідно із протоколом засідання та здійснює контроль за його виконанням.

6.15. Строк опрацювання комісією повідомлень та виконання нею своїх завдань не має перевищувати 10 робочих днів із дня їх отримання керівником закладу.

6.16. У разі коли дитина постраждала від насильства та/або жорстокого поводження або їй загрожувала небезпека з боку іншої дитини/дітей, яка/які проживають або цілодобово перебувають в тому ж закладі, керівник закладу сприяє проходженню дитиною/дітьми, яка/які вчиняла/вчиняли насильство та/або жорстоке поводження з дитиною, стала/стали свідком або постраждала/постраждали від насильства та/або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб.

VII. ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ПИТАНЬ УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ

Інформаційна робота з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження здійснюватиметься за такими напрямками (темами):

- ✓ розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства;
- ✓ методи профілактики булінгу серед дітей;
- ✓ використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами;
- ✓ надання першої психологічної допомоги дітям, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- ✓ порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності;
- ✓ дотримання правових норм щодо захисту дітей від насильства;

✓ алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

VIII. ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ

8.1. Розміщення на інформаційних стендах у приміщенні закладу освіти, розповсюдження серед учасників освітнього процесу у формі буклетів (листівок);

✓ надсилання через батьківські, учнівські групи в месенджерах, розміщення на офіційному веб-сайті та його сторінках у соціальних мережах;
✓ проведення тематичних семінарів для батьків або інших законних представників дитини.

8.2. Для проведення інформування учасників освітнього процесу можуть залучатися:

- експерти;
- фахівці;
- представники органів влади;
- служб у справах дітей;
- уповноважених підрозділів органів Національної поліції;
- надавачі соціальних послуг, закладів вищої освіти;
- психологи;
- соціальні педагоги;
- фахівці в галузі права;
- представники громадських об'єднань, іноземних неурядових організацій.

8.3. Інформування реалізується за рахунок:

- проведення щорічних інформаційних кампаній, тематичних тижнів і конкурсів, приурочених питанням унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- інтерактивних тренінгів для дітей із розвитку емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницького спілкування;
- проведення ігор та рольових прав, які моделюють реальні ситуації та допомагають дітям дізнатися про способи захисту порушених прав;
- впровадження занять за типом діяльності роботи з дітьми та молоддю з питань безпечної поведінки, прав дитини та медіації;

- співпраці з психологами та соціальними працівниками для проведення групових та індивідуальних занять щодо запобігання насильству;
- організації зустрічей із фахівцями, які можуть поділитися досвідом і порадами щодо запобігання насильству (працівники уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, юристи, соціальні працівники);
- використання мультимедійних матеріалів (відеороликів, презентацій, інтерактивних платформ) для інформування дітей у цікавій та доступній формі щодо неприпустимості насильства та жорстокого поводження, ознайомлення з ознаками та формами насильства та жорстокого поводження, порад щодо запобігання насильству в дитячому середовищі, процедури повідомлення про насильство та жорстоке поводження, передбаченої закладом роботи з дітьми та молоддю, алгоритму дій у разі виявлення насильства, способів та механізмів отримання допомоги, можливих наслідків для особи, яка вчинила насильство або жорстоке поводження.

ІХ. ПОРЯДОК УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ І ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ РИЗИКІВ

- 9.1.** З метою унеможливлення насильства або жорстокого поводження з дітьми керівник Іванівського ліцею та відповідальна особа забезпечує виявлення поведінки дітей, працівників закладу роботи з дітьми та молоддю, яка потенційно може призводити до насильства та жорстокого поводження.
- 9.2.** Недопустимою вважається поведінка, що може призводити до порушення права дитини на повагу до її особистості, гідне ставлення.
- 9.3.** Індикаторами, які можуть вказувати на потенційні ризики спричинення насильства та жорстокого поводження з дітьми, є використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа, використання принизливих коментарів стосовно дітей та в присутності дітей, застосування покарань до дитини, а також інші індикатори.
- 9.4.** З метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною працівники закладу повинні не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною.
- 9.5.** У разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім

виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

9.6. Унеможливлення насильства та жорстокого поводження включає регулярне оцінювання ризиків, пов'язаних з насильством та жорстоким поводженням з дітьми, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

9.7. Якщо за результатами розгляду повідомлення:

- **виявлено ознаки насильства та жорстокого поводження з дитиною,** керівник та відповідальна особа з постійно діючу комісію аналізує причини та умови, які могли сприяти або стати підставою для порушення прав дитини;
- **не виявлено ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною,** інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною та вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

9.8. Оцінку ризиків здійснюють:

- адміністрація закладу освіти;
- практичний психолог та соціальний педагог;
- класні керівники (у межах роботи зі своїми класами);
- у разі потреби – створюється комісія (робоча група) з оцінки ризиків

Етапи проведення оцінки ризиків

9.8.1. Підготовчий етап:

- збір інформації про умови навчання, виховання та перебування дітей у закладі;
- аналіз середовища (класи, гуртки, позакласні заходи, територія).

9.8.2. Виявлення факторів ризику:

- наявність випадків булінгу чи конфліктів серед учнів;
- ознаки домашнього насильства чи недогляду дитини;
- відсутність належного контролю під час перебування дітей у закладі;
- педагогічні практики, що можуть містити елементи приниження чи тиску;
- неналежний психологічний клімат у класах та педагогічному колективі.

9.8.3. Методи збору інформації:

- анкетування учнів, батьків та педагогів (анонімне);
- індивідуальні та групові бесіди;
- спостереження у класах та під час перерв;
- аналіз звернень, повідомлень та зареєстрованих інцидентів.

9.8.4. Оцінювання рівня ризиків:

- високий ризик (наявність підтверджених випадків насильства або жорстокого поводження);
- середній ризик (виявлені передумови, конфлікти, ознаки психологічного тиску);
- низький ризик (відсутні прояви, але є окремі фактори, що потребують профілактики).

9.8.5. Розробка заходів реагування:

- для високого ризику – термінове інформування відповідних служб, забезпечення захисту дитини;
- для середнього ризику – проведення профілактичних заходів, корекційних занять, робота з батьками;
- для низького ризику – підтримання сприятливого середовища, інформаційно-просвітницька робота.

9.9. Періодичність оцінки ризиків

- планово – двічі на рік (на початку та в кінці навчального року);
- позапланово – у разі надходження повідомлень про насильство чи різке погіршення психологічного клімату.

Про невиконання, неналежне виконання керівником закладу та відповідальними особами повноважень щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми може бути повідомлено уповноваженій особі (координатору) в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.

Х. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСІБ ПРИЧЕТНИХ ДО БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

- 10.1.** Відповідальність за булінг (цькування) встановлена статтею 173 п.4 Кодексу України про адміністративні правопорушення такого змісту:
- ✓ Булінг (цькування) - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти

до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

✓ Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

✓ Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

✓ Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

10.2. Неповідомлення директором закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу – тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

XI. ВЗАЄМОДІЯ З УСТАНОВАМИ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ЗАХОДИ У СФЕРІ УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ

11.1. Заклад освіти забезпечує постійну співпрацю з органами та установами, які реалізують заходи у сфері запобігання та протидії насильству, зокрема:

- службою у справах дітей;
- центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- органами Національної поліції України;
- закладами охорони здоров'я;
- уповноваженими особами органів місцевого самоврядування.

11.2. У разі виявлення або підозри насильства над дитиною заклад освіти невідкладно повідомляє відповідні служби для організації захисту прав дитини.

11.3. Співпраця здійснюється шляхом:

- обміну інформацією про факти насильства чи ризики його вчинення (з дотриманням законодавства щодо захисту персональних даних);
- проведення спільних профілактичних та інформаційних заходів;

- участі представників служб у консилиумах та педагогічних радах за потреби;
- координації дій у випадках кризових ситуацій.

11.4. Усі дії з взаємодії із зовнішніми установами фіксуються у відповідній документації закладу освіти.

11.5. Контроль за своєчасністю та повнотою взаємодії покладається на керівника закладу та заступника з виховної роботи.

ХІІ. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

12.1. Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми набирає чинності з дня його затвердження наказом керівника.

12.2. Положення є обов'язковим для виконання всіма працівниками закладу, учасниками освітнього процесу та підлягає оприлюдненню у доступних для ознайомлення місцях.

12.3. У разі внесення змін до чинного законодавства України, що регулює питання запобігання та протидії насильству, до Положення вносяться відповідні зміни.

12.3.1. Зміни та доповнення до Положення можуть бути внесені будь-яким учасником освітнього процесу за поданням до педагогічної ради, вносяться за ухвалою педагогічної ради закладу освіти і вводяться в дію наказом керівника закладу

12.4. Контроль за виконанням Положення здійснює керівник Іванівського ліцею або уповноважена ним особа.

12.5. Відповідальність за невиконання або неналежне виконання вимог цього Положення несуть працівники закладу освіти згідно з чинним законодавством України.